

Cuprins

AbrevieriXIX

PrefațăXXI

Titlul I. Considerații generale asupra materiei moștenirii..... 1

Capitolul I. Raportul de drept succesoral.....	1
§1. Noțiunea raportului de drept succesoral.....	1
§2. Izvoarele raportului de drept succesoral.....	2
§3. Premisele raportului de drept succesoral.....	6
§4. Caracterele juridice ale raportului de drept succesoral.....	6
§5. Elementele raportului de drept succesoral.....	8
5.1. Subiectele raportului de drept succesoral.....	8
5.2. Conținutul raportului de drept succesoral.....	9
5.3. Obiectul raportului de drept succesoral.....	11
Capitolul II. Noțiunea și felurile moștenirii.....	13
§1. Precizări terminologice.....	13
§2. Noțiunea de moștenire.....	15
§3. Reglementarea legală a moștenirii.....	15
§4. Felurile moștenirii.....	16
4.1. Moștenirea legală.....	16
4.2. Moștenirea testamentară.....	18
4.3. Coexistența moștenirii legale cu moștenirea testamentară.....	18
4.4. Coexistența calității de moștenitor legal cu cea de legatar.....	19
§5. Inventarul nouțărilor.....	20
Capitolul III. Caracterele juridice ale transmiterii moștenirii.....	21
§1. Transmiterea moștenirii este o transmisiune <i>mortis causa</i>	21
§2. Transmiterea moștenirii este o transmisiune universală.....	22
§3. Transmiterea moștenirii este o transmisiune unitară.....	24
§4. Transmiterea moștenirii este o transmisiune indivizibilă.....	26

Capitolul IV. Deschiderea moștenirii.....	28
§1. Considerații generale asupra deschiderii moștenirii.....	28
§2. Data deschiderii moștenirii.....	29
2.1. Stabilirea datei deschiderii moștenirii.....	29
2.2. Importanța juridică a datei deschiderii moștenirii.....	32
§3. Locul deschiderii moștenirii.....	33
3.1. Stabilirea locului deschiderii moștenirii	33
3.2. Importanța juridică a locului deschiderii moștenirii	36
§4. Inventarul noutăților.....	38
Capitolul V. Condițiile generale ale dreptului de a moșteni.....	39
§1. Considerații asupra condițiilor generale ale dreptului de a moșteni	39
§2. Capacitatea de a moșteni.....	39
2.1. Considerații generale asupra capacității de a moșteni.....	39
2.2. Persoanele care au capacitatea de a moșteni	41
2.3. Persoanele care nu au capacitatea de a moșteni	45
2.4. Inventarul noutăților.....	46
§3. Nedemnitățile succesorală	47
3.1. Noțiunea și reglementarea legală a nedemnității succesorale.....	47
3.2. Natura și caracterul juridice ale nedemnității succesorale.....	47
3.3. Cazurile de nedemnități succesorală	49
3.4. Regimul juridic al nedemnității.....	52
3.4.1. Regimul juridic al nedemnității de drept	52
3.4.2. Regimul juridic al nedemnității judiciare	53
3.5. Efectele nedemnității succesorală	54
3.5.1. Efectele nedemnității succesorală față de nedemn... 54	
3.5.2. Efectele nedemnității succesorală față de terți.....	56
3.5.3. Înlăturarea nedemnității	56
3.6. Inventarul noutăților.....	57
§4. Vocația la moștenire	58
4.1. Considerații generale asupra vocației la moștenire.....	58
4.2. Vocația succesorală legală.....	58
4.3. Vocația succesorală conferită prin testament	61
4.4. Vocația la moștenire și capacitatea de folosință	61
4.5. Inventarul noutăților.....	62

Titlul II. Devoluțiunea succesorală legală	63
Capitolul I. Principiile generale ale devoluțiunii legale a moștenirii	63
§1. Considerații generale asupra devoluțiunii legale a moștenirii	63
§2. Principiul chemării rudelor la moștenire în ordinea claselor de moștenitori	64
§3. Principiul proximității gradului de rudenie în cadrul aceleiași clase de moștenitori	67
§4. Principiul egalității între rudele din aceeași clasă și de același grad	67
§5. Reprezentarea succesorală	68
5.1. Noțiunea și reglementarea legală a reprezentării succesorale	68
5.2. Domeniul de aplicare a reprezentării succesorale	69
5.3. Condițiile reprezentării succesorale	69
5.4. Modul cum operează reprezentarea succesorală	72
5.5. Efectele reprezentării succesorale	74
5.6. Reprezentarea succesorală și retransmiterea dreptului de opțiune succesorală	76
§6. Inventarul noutăților	78
Capitolul II. Drepturile succesorale ale soțului supraviețuitor al defunctului	79
§1. Considerații generale asupra drepturilor succesorale ale soțului supraviețuitor	79
1.1. Reglementarea legală a drepturilor succesorale ale soțului supraviețuitor	79
1.2. Condițiile cerute de lege soțului supraviețuitor pentru a putea moșteni	80
1.3. Corelația dintre dreptul la moștenire al soțului supraviețuitor și regimul matrimonial ales	83
1.4. Enumerarea drepturilor succesorale ale soțului supraviețuitor	85
§2. Dreptul la moștenire al soțului supraviețuitor în concurs cu oricare dintre clasele de moștenitori sau, în lipsa acestora, dreptul de moștenire exclusiv	85
§3. Dreptul de abitație al soțului supraviețuitor	88
§4. Dreptul special de moștenire al soțului supraviețuitor	91

§5. Procedura de calcul al drepturilor succesoriale ale soțului supraviețuitor	93
§6. Inventarul noutăților	95
Capitolul III. Drepturile succesoriale ale rudelor defunctului	97
§1. Clasa I de moștenitori legali	97
1.1. Noțiune	97
1.2. Împărțirea moștenirii	101
1.3. Caracterele juridice ale dreptului la moștenire al descendenților	103
§2. Clasa a II-a de moștenitori legali	104
2.1. Ascendenții privilegiați	105
2.1.1. Noțiune	105
2.1.2. Împărțirea moștenirii	106
2.1.3. Caracterele juridice ale dreptului la moștenire al ascendenților privilegiați	109
2.2. Colateralii privilegiați	110
2.2.1. Noțiune	110
2.2.2. Împărțirea moștenirii între colateralii privilegiați și între aceștia și ascendenții privilegiați	112
2.2.3. Caracterele juridice ale dreptului la moștenire al colateralilor privilegiați	116
§3. Clasa a III-a de moștenitori legali	116
3.1. Noțiune	116
3.2. Împărțirea moștenirii	117
3.3. Caracterele juridice ale dreptului la moștenire al ascendenților ordinari	117
§4. Clasa a IV-a de moștenitori legali	118
4.1. Noțiune	118
4.2. Împărțirea moștenirii	119
4.3. Caracterele juridice ale dreptului la moștenire al colateralilor ordinari	119
§5. Inventarul noutăților	120
Capitolul IV. Moștenirea vacantă	121
§1. Noțiunea de moștenire vacantă și reglementarea juridică a acesteia	121
§2. Beneficiarii drepturilor succesoriale asupra moștenirii vacante	124

§3. Natura juridică a drepturilor succesoriale asupra moștenirilor vacante și interesul determinării acesteia	126
§4. Particularitățile drepturilor succesoriale ale comunei, orașului sau municipiului asupra moștenirilor vacante	128
§5. Situații atipice privind moștenirea vacantă	134
§6. Inventarul noutăților	137
Titlul III. Devoluțiunea testamentară a moștenirii	138
Capitolul I. Testamentul	138
Secțiunea 1. Considerații generale asupra testamentului	138
§1. Noțiunea testamentului și reglementarea legală a acestuia	138
§2. Caracterele juridice ale testamentului	139
§3. Cuprinsul testamentului	141
§4. Proba testamentului	142
§5. Interpretarea testamentului	143
§6. Condițiile esențiale de validitate ale testamentului	144
6.1. Capacitatea de a dispune și de a primi prin testament ..	145
6.1.1. Capacitatea de a dispune prin testament	145
6.1.2. Capacitatea de a primi prin testament	146
6.1.3. Simulația în materia incapacităților speciale de a primi	148
6.2. Consimțământul	149
6.3. Obiectul	152
6.4. Cauza (scopul)	152
6.5. Forma	153
6.5.1. Considerații generale asupra formei testamentului	153
6.5.2. Condițiile generale de formă	154
6.5.3. Sancțiunea nerespectării condițiilor de formă	156
6.5.4. Limitări ale efectelor nulității absolute în cazul nerespectării condițiilor de formă ale testamentului și derogări de la dreptul comun	156
§7. Inventarul noutăților	158
Secțiunea a 2-a. Formele testamentului	159
§1. Considerații generale asupra formelor testamentului	159
§2. Testamentele ordinare	160
2.1. Testamentul olograf	160

2.1.1. Noțiunea testamentului olograf și reglementarea legală a acestuia.....	160
2.1.2. Avantajele și inconveniențele testamentului olograf	160
2.1.3. Condițiile speciale de formă ale testamentului olograf	161
2.1.4. Deschiderea testamentului olograf.....	164
2.1.5. Forța probantă a testamentului olograf.....	165
2.2. Testamentul autentic.....	166
2.2.1. Noțiunea testamentului autentic și reglementarea legală a acestuia.....	166
2.2.2. Avantajele și inconveniențele testamentului autentic	167
2.2.3. Autentificarea testamentului	168
2.2.4. Înregistrarea testamentului autentic	170
2.2.5. Forța probantă a testamentului autentic	171
§3. Testamentele privilegiate.....	172
3.1. Noțiunea testamentelor privilegiate și reglementarea legală a acestora.....	172
3.2. Testamentul făcut în timp de epidemii, catastrofe, războaie sau alte asemenea împrejurări excepționale	172
3.3. Testamentul făcut la bordul unei nave sau aeronave.....	172
3.4. Testamentul militarilor	173
3.5. Testamentul făcut de o persoană internată într-o instituție sanitară.....	173
3.6. Reguli comune testamentelor privilegiate.....	173
§4. Testamentul sumelor și valorilor depozitate.....	175
§5. Conversiunea formei testamentare	176
§6. Inventarul noutăților.....	177
Capitolul II. Principalele dispoziții testamentare.....	179
Secțiunea 1. Legatul	179
§1. Noțiunea legatului și caracterele juridice ale acestuia.....	179
§2. Condițiile legatului.....	180
§3. Clasificarea legatelor.....	182
3.1. Clasificarea legatelor după obiectul lor	182
3.1.1. Legatul universal	182
3.1.2. Legatul cu titlu universal	185
3.1.3. Legatul cu titlu particular.....	187

3.2. Clasificarea legatelor după modalitățile care le afectează.....	195
3.2.1. Legatul pur și simplu	195
3.2.2. Legatul cu termen	196
3.2.3. Legatul sub condiție	196
3.2.4. Legatul cu sarcină (sub modo).....	197
3.3. Inventarul noutăților.....	199
§4. Ineficacitatea legatelor	200
4.1. Considerații generale asupra ineficacității legatelor	200
4.2. Revocarea legatelor.....	200
4.2.1. Revocarea voluntară a legatelor.....	200
4.2.1.1. Revocarea voluntară a testamentului.....	201
4.2.1.2. Revocarea voluntară a legatelor	208
4.2.1.3. Retractarea revocării voluntare a testamentului	212
4.2.2. Revocarea judecătorească a legatelor	214
4.2.3. Inventarul noutăților	217
4.3. Caducitatea legatelor.....	218
4.3.1. Noțiunea caducității	218
4.3.2. Cauzele caducității.....	219
4.3.3. Regimul legatului-sarcină.....	223
4.4. Consecințele ineficacității legatelor	224
4.5. Inventarul noutăților.....	226
Secțiunea a 2-a. Dezmoștenirea.....	227
§1. Noțiunea dezmoștenirii	227
§2. Felurile dezmoștenirii.....	228
§3. Efectele dezmoștenirii	231
§4. Nulitatea dezmoștenirii	235
§5. Inventarul noutăților.....	235
Secțiunea a 3-a. Execuția testamentară.....	236
§1. Noțiunea execuției testamentare.....	236
§2. Natura juridică a execuției testamentare	239
§3. Atribuțiile executorului testamentar	241
3.1. Considerații generale asupra atribuțiilor executorului testamentar.....	241
3.2. Atribuțiile executorului testamentar.....	243
3.3. Transmiterea execuției testamentare	245
§4. Încetarea execuției testamentare.....	245

4.1. Cazurile de încetare a execuției testamentare	245
4.2. Obligația de a da socoteală și răspunderea executorului testamentar	247
§5. Inventarul noutăților	248
Capitolul III. Limitele dreptului de a dispune asupra moștenirii	250
§1. Considerații generale asupra limitelor dreptului de a dispune asupra moștenirii	250
§2. Oprirea actelor juridice asupra moștenirii nedeschise	250
2.1. Noțiunea și reglementarea legală a actelor juridice asupra moștenirii nedeschise	250
2.2. Condițiile actelor juridice asupra moștenirii nedeschise	251
2.3. Sancțiunea aplicabilă actelor juridice asupra moștenirii nedeschise	253
§3. Oprirea substituțiilor fideicomisare graduale și veșnice	254
3.1. Noțiunea substituției fideicomisare și reglementarea legală a acesteia	254
3.2. Condițiile substituției fideicomisare	256
3.3. Efectele substituției fideicomisare (sau cazurile în care aceasta este permisă).....	257
3.4. Ineficacitatea substituției fideicomisare	259
3.5. Revizuirea sarcinii administrării bunului/ bunurilor	260
3.6. Liberalitățile reziduale	261
3.7. Inventarul noutăților.....	263
§4. Oprirea liberalităților care încalcă rezerva succesorală.....	264
4.1. Noțiunea rezervei succesorale și reglementarea legală a acesteia	264
4.2. Caracterele juridice ale rezervei succesorale	265
4.2.1. Rezerva succesorală reprezintă o parte a moștenirii (<i>pars hereditatis</i>)	265
4.2.2. Rezerva succesorală este indisponibilă.....	268
4.3. Întinderea rezervei succesorale	269
4.3.1. Considerații generale asupra întinderii rezervei succesorale.....	269
4.3.2. Rezerva soțului supraviețuitor al defunctului	270
4.3.2.1. Imputarea rezervei soțului supraviețuitor asupra moștenirii	271

4.3.2.2. Cotitatea disponibilă specială a soțului supraviețuitor	273
4.3.3. Rezerva descendenților defunctului.....	278
4.3.4. Rezerva ascendenților privilegiați ai defunctului ..	280
4.4. Calculul rezervei succesoriale și al cotității disponibile	281
4.4.1. Determinarea activului brut al moștenirii	282
4.4.2. Stabilirea activului net al moștenirii	284
4.4.3. Reunirea fictivă a valorii donațiilor făcute de către defunct	286
4.4.3.1. Gratuități care nu sunt supuse reunirii.....	287
4.4.3.2. Evaluarea bunurilor donate.....	289
4.4.4. Considerații finale asupra calculului rezervei succesoriale și al cotității disponibile	290
4.5. Reducțiunea liberalităților excesive	291
4.5.1. Noțiunea reducăunii liberalităților excesive și reglementarea legală a acesteia	291
4.5.2. Persoanele care pot invoca reducăunea liberalităților excesive	292
4.5.3. Ordinea reducăunii liberalităților excesive.....	294
4.5.4. Căile procedurale de exercitare a dreptului la reducăune	296
4.5.5. Efectele reducăunii liberalităților excesive	299
4.5.6. Reducăunea unor liberalități speciale	303
4.6. Inventarul noutăților.....	306
§5. Raportul donațiilor	309
5.1. Noțiunea raportului donațiilor și reglementarea legală a acestuia	309
5.2. Domeniul de aplicare a raportului.....	310
5.3. Delimitarea raportului donațiilor de instituțiile juridice asemănătoare	311
5.4. Condițiile raportului donațiilor	312
5.5. Persoanele care pot cere raportul donațiilor.....	316
5.6. Donațiile care sunt supuse raportului.....	317
5.7. Donațiile care nu sunt supuse raportului.....	318
5.8. Efectele scutirii de raport.....	320
5.9. Modalitățile de realizare a raportului donațiilor.....	320
5.10. Căile procedurale de realizare a raportului	323

5.11. Evaluarea bunului în cazul raportului prin echivalent.....	325
5.12. Inventarul nouțărilor	327
§6. Raportul datoriilor.....	328
6.1. Noțiunea raportului datoriilor și reglementarea legală a acestuia	328
6.2. Condițiile și efectele raportului datoriilor.....	329
6.2.1. Condițiile raportului datoriilor.....	329
6.2.2. Efectele raportului datoriilor.....	330
6.3. Natura juridică a raportului datoriilor	331
6.4. Inventarul nouțărilor.....	332
§7. Imputarea liberalităților și cumulul rezervei succesorală cu cotitatea disponibilă	332
Titlul IV. Transmisiunea moștenirii.....	336
Capitolul I. Dreptul de opțiune succesorală.....	336
Secțiunea 1. Considerații generale asupra dreptului de opțiune succesorală	336
§1. Noțiunea de opțiune succesorală și reglementarea legală a acesteia.....	336
§2. Subiectele dreptului de opțiune succesorală.....	340
§3. Caracterele juridice ale actului de opțiune succesorală.....	342
§4. Condițiile de validitate ale actului de opțiune succesorală	346
4.1. Capacitatea cerută pentru exercitarea dreptului de opțiune succesorală	346
4.2. Consimțământul neviciat.....	347
4.3. Obiectul actului de opțiune succesorală.....	347
4.4. Cauza actului de opțiune succesorală.....	347
4.5. Forma actului de opțiune succesorală	348
4.6. Sancțiunea nerespectării condițiilor de validitate ale actului de opțiune succesorală.....	348
§5. Prescripția dreptului de opțiune succesorală	349
5.1. Termenul de opțiune succesorală	349
5.2. Natura juridică a termenului de opțiune succesorală	350
5.3. Domeniul de aplicare a termenului de opțiune succesorală.....	350

5.4. Începutul prescripției dreptului de opțiune succesorală.....	351
5.5. Suspendarea și repunerea în termenul de prescripție a dreptului de opțiune succesorală.....	352
5.6. Reducerea termenului de opțiune.....	356
5.7. Prorogarea termenului de opțiune succesorală.....	356
5.8. Efectele prescripției dreptului de opțiune succesorală.....	357
§6. Inventarul noutăților.....	358
Secțiunea a 2-a. Acceptarea moștenirii.....	359
§1. Noțiunea și reglementarea legală a acceptării moștenirii ...	359
§2. Felurile acceptării.....	360
2.1. Acceptarea voluntară.....	360
2.1.1. Acceptarea voluntară expresă	360
2.1.2. Acceptarea voluntară tacită.....	362
2.2. Acceptarea forțată	367
2.2.1. Noțiunea acceptării forțate și reglementarea legală a acesteia.....	367
2.2.2. Condițiile acceptării forțate	368
2.3. Efectele acceptării moștenirii.....	372
2.3.1. Efectele generale ale acceptării moștenirii	372
2.3.2. Efectele speciale ale acceptării moștenirii	375
2.4. Întocmirea inventarului și luarea măsurilor speciale de conservare a bunurilor succesorale	375
2.4.1. Întocmirea inventarului bunurilor succesorale	375
2.4.2. Măsurile speciale de conservare a bunurilor succesorale.....	378
§3. Inventarul noutăților.....	379
Secțiunea a 3-a. Renunțarea la moștenire.....	380
§1. Noțiunea renunțării la moștenire și reglementarea legală a acesteia.....	380
§2. Condițiile de validitate a renunțării la moștenire	380
2.1. Condiții speciale de fond	380
2.2. Condiții de formă.....	383
2.3. Nulitatea declarației de renunțare la moștenire.....	384
§3. Efectele renunțării la moștenire.....	385
§4. Revocarea renunțării la moștenire.....	386

4.1. Noțiunea, reglementarea legală și condițiile revocării renunțării la moștenire	386
4.2. Efectele revocării renunțării la moștenire	388
§5. Inventarul noutăților	389
Capitolul II. Transmisiunea activului și pasivului moștenirii	390
§1. Obiectul transmisiunii	390
1.1. Activul moștenirii.....	390
1.2. Pasivul moștenirii.....	391
§2. Transmisiunea activului moștenirii	393
§3. Transmisiunea pasivului moștenirii.....	394
3.1. Categoriile de moștenitori care suportă pasivul moștenirii	394
3.2. Principiul divizării de drept a pasivului moștenirii	396
3.3. Excepțiile pe care le comportă principiul divizării de drept a pasivului moștenirii.....	399
3.4. Regularizarea plății pasivului între moștenitori	400
§4. Inventarul noutăților	402
Capitolul III. Sezina.....	403
§1. Noțiunea de sezină și reglementarea legală a acesteia	403
§2. Moștenitorii sezinari.....	404
§3. Efectele sezinei.....	406
§4. Dobândirea sezinei de către moștenitorii nesezinari	406
4.1. Considerații generale asupra dobândirii sezinei de către moștenitorii nesezinari	406
4.2. Dobândirea posesiunii moștenirii de către legatari	407
§5. Inventarul noutăților	409
Capitolul IV. Petiția de ereditate	410
§1. Noțiunea și reglementarea legală a petiției de ereditate	410
§2. Persoanele care pot obține recunoașterea calității de moștenitor.....	411
§3. Delimitarea petiției de ereditate de alte acțiuni civile asemănătoare.....	412
§4. Caracterele juridice ale petiției de ereditate	413
§5. Dovada calității de moștenitor în cadrul petiției de ereditate.....	414
5.1. Considerații generale asupra dovezii calității de moștenitor	414

5.2. Dovada calității de moștenitor prin certificatul de moștenitor	415
5.2.1. Considerații generale asupra certificatului de moștenitor	415
5.2.2. Funcțiile certificatului de moștenitor.....	417
5.2.3. Puterea doveditoare a certificatului de moștenitor	417
5.3. Dovada calității de moștenitor prin alte mijloace de probă.....	421
§6. Efectele petiției de ereditate	421
§7. Inventarul noutăților.....	425
Titlul V. Indiviziunea și partajul moștenirii.....	427
Capitolul I. Indiviziunea succesorală.....	427
§1. Noțiunea, reglementarea legală și caracteristicile indiviziunii succesorale.....	427
§2. Regimul juridic aplicabil indiviziunii succesorale	428
§3. Imprescriptibilitatea dreptului de a cere ieșirea din indiviziune.....	434
§4. Inventarul noutăților	435
Capitolul II. Partajul succesoral.....	437
§1. Noțiunea și reglementarea legală a partajului succesoral.....	437
§2. Condițiile generale de fond ale partajului succesoral.....	438
2.1. Persoanele care pot cere partajul moștenirii.....	438
2.2. Capacitatea necesară pentru a cere și participa la partajul moștenirii	438
§3. Obiectul partajului succesoral	439
§4. Formele partajului succesoral.....	442
4.1. Partajul prin bună învoială	442
4.2. Partajul pe cale judecătorească	444
4.2.1. Cazuri de partaj pe cale judecătorească	444
4.2.2. Modalitățile de realizare a partajului pe cale judecătorească	444
§5. Efectele partajului succesoral.....	448
5.1. Efectul constitutiv al partajului.....	448
5.2. Consecințele efectului constitutiv al partajului.....	450
§6. Obligația de garanție între copărtași.....	450

§7. Desființarea partajului succesoral	451
§8. Drepturile creditorilor cu privire la partajul succesoral	452
§9. Inventarul noutăților	455
Capitolul III. Partajul de ascendent.....	456
§1. Noțiunea partajului de ascendent	456
§2. Condițiile partajului de ascendent	456
2.1. Considerații generale asupra condițiilor partajului de ascendent	456
2.2. Persoanele care pot realiza partajul de ascendent	457
2.3. Persoanele între care se poate realiza partajul de ascendent.....	457
2.4. Obiectul partajului de ascendent.....	459
2.5. Modul de efectuare a partajului	460
§3. Efectele partajului de ascendent	461
3.1. Efectele partajului realizat prin donație	461
3.2. Efectele partajului realizat prin testament.....	463
§4. Cauzele de ineficacitate a partajului de ascendent	464
§5. Inventarul noutăților	464
Bibliografie	467